

УДК 336.7

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Бондаренко Марія Ігорівна,

студентка магістратури,

Навчально-науковий інститут банківських технологій та бізнесу

Університету банківської справи

*e-mail: mariiabondarenko8@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-7714-2929***Боярко Ірина Миколаївна,**

доктор економічних наук, доцент,

Навчально-науковий інститут банківських технологій та бізнесу

Університету банківської справи

e-mail: boyarko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-0690-2251

Анотація. Фінансовий сектор у сучасних реаліях розростання процесів фінансової глобалізації, забезпечуючи функціонування фінансового ринку як невід'ємної складової ринкової економічної системи, перетворився на домінуючий фактор розвитку, політичної і соціальної рівноваги в економіці. Оскільки розвиток і становлення фінансового ринку України є необхідною передумовою розвитку інших секторів економіки держави, доцільно дослідити сучасний стан фінансового ринку України.

Визначено основні структурні елементи фінансового сектору України за ступенем їхнього розвитку і присутності на ринку. Досліджено динаміку кількості, активів і капіталу компаній фінансового сектору України, а саме фінансових компаній, страхових компаній, банків і кредитних установ за останні п'ять років. Аналіз показників фінансового ринку України було проведено за трьома ключовими сегментами: банківський сектор, страховий сектор, фондовий ринок. Проаналізовано динаміку основних показників розвитку банківського сектору, страхового ринку України, динаміку Індексу фондового ринку, обсягу біржових контрактів із цінними паперами та їхню структуру за організаторами торгів, динаміку показників обсягу торгів на ринку цінних паперів та обсягу зареєстрованих випусків цінних паперів Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, випусків цінних паперів, структуру обсягу торгів на ринку цінних паперів із розподілом за фінансовими інструментами і динаміку капіталізації ринку акцій.

Оскільки сучасний фінансовий ринок в Україні ще перебуває у стадії трансформації, у вітчизняному науковому середовищі панує думка щодо нерозвиненості фінансового ринку в Україні, тому охарактеризовано основні проблеми і напрями розвитку фінансового сектору, що в майбутньому стане передумовою для конкурентної інтеграції вітчизняних фінансових компаній у світову фінансову систему.

Ключові слова: фінансовий сектор, фінансовий ринок, ринок цінних паперів, фондовий ринок, індекс ПФТС, банківський сектор, страховий ринок.

Формул: 0; рис.: 5; табл.: 3; бібл.: 7.

ANALYSIS OF THE CURRENT STATE AND PROSPECTS OF THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL SECTOR OF THE ECONOMY OF UKRAINE

Bondarenko Mariya,

Student of Master's Degree,

Educational-Scientific Institute of Banking Technologies and Business

of Banking University

*e-mail: mariiabondarenko8@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-7714-2929***Boyarko Iryna,**

Doctor of Economics, Associate Professor,

Educational-Scientific Institute of Banking Technologies and Business

of Banking University

e-mail: boyarko@ukr.net; ORCID ID: 0000-0003-0690-2251

Abstract. In the current realities of the growth of financial globalization and ensuring the functioning of the financial market as an integral part of the market economic system the financial sector has become a dominant factor in development, political and social balance in the economy. Since the development and formation of the financial market of Ukraine is a necessary prerequisite for the development of other sectors of the economy, it is advisable to study the current condition of the financial market of Ukraine.

Thus, the article identified the main structural elements of the financial sector of Ukraine by the degree of their development and their presence on the market. The dynamics of the number, assets and capital of companies in the financial sector of Ukraine, namely financial companies, insurance companies, banks and credit institutions over the past five years. The analysis of the financial market of Ukraine was conducted in three key segments: the banking sector, the insurance sector, and the stock market. The dynamics of the main indicators of development of the banking sector, insurance market of Ukraine, the dynamics of the Stock Market Index, the volume of exchange contracts with securities and their structure by traders, the dynamics of trading volume in the securities market and the volume of securities issues registered by the National Commission on Securities and Stock Market of Securities Issues, the structure of securities securities market with the distribution of financial instruments and the dynamics of capitalization of the stock market.

As the modern financial market in Ukraine is still in the process of transformation in the domestic scientific environment, the prevailing opinion is that the financial market in Ukraine is underdeveloped, so the paper describes the main problems and directions of financial sector development, which will be a prerequisite for competitive integration of domestic financial companies into the world financial system.

Keywords: financial sector, financial market, securities market, stock market, PFTS index, banking sector, insurance market.

JEL Classification G21, G22, G23

Formulas: 0; fig.: 5; tabl.: 3; bibl.: 7.

Вступ. У сучасних економічних реаліях фінансовий сектор є найважливішою складовою економіки країни, адже саме від його ефективності розвитку залежить економічна стабільність країни. Однак фінансовий ринок постійно зазнає змін і трансформацій, тому питання забезпечення стабільності функціонування фінансового сектору, причини, що її порушують, та об'єктивна оцінка сучасного стану фінансового ринку України є актуальним питанням сьогодення.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Проблеми та особливості розвитку фінансового сектору і фінансового ринку України досліджували такі відомі вітчизняні науковці, як: О. Вовчак — у частині вивчення механізмів забезпечення стійкого розвитку фінансового сектору в контексті мінімізації системних ризиків; С. Міщенко — у частині вивчення розвитку фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури; О. Барановський —

у частині проблем фінансового ринку України та шляхів їхнього подолання; І. Школьник — у частині визначення періодизації розвитку фінансового сектору і фінансового нагляду в Україні та ін. На сьогодні фінансовий ринок потребує постійного вдосконалення, визначення основних векторів його реформування.

Метою статті є дослідження стану фінансового сектору України, основних чинників, що впливають на його розвиток у сучасних умовах, і визначення перспектив його розвитку.

Результати дослідження. Фінансовий ринок як найважливіша складова фінансової системи держави може успішно розвиватися і функціонувати лише в ринкових умовах. Оскільки фінансовий ринок є головною рушійною силою інвестиційної складової реального сектору економіки, постає необхідність дослідити особливості фінансового ринку України і проаналізувати його фінансовий стан (рис. 1).

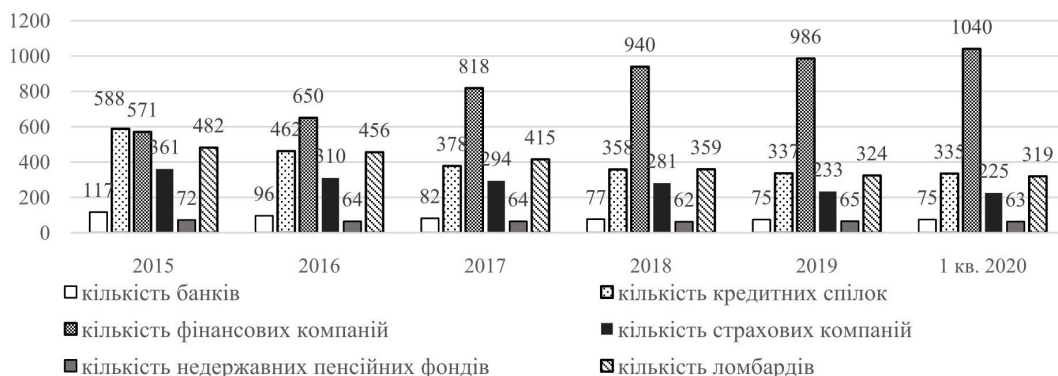

Рис. 1. Динаміка кількості компаній фінансового сектору України за 2015 рік — I квартал 2020 року, шт.

Примітка. Побудовано за [1; 2].

Протягом 2015—2020 рр. на фінансовому ринку переважають фінансові компанії, що надають послуги фінансових кредитів, здійснюють операції з факторингу, позик, надання гарантій і поручительств, операції з обміну валют, фінансовий лізинг і переказ грошових коштів. Їхня сукупна кількість у першому кварталі 2020 року становила 1 040 компаній, що майже у два рази більше, ніж 2015-го.

Ще одними за кількістю учасників ринку є ломбарди і кредитні спілки, однак з кожним роком їхня кількість поступово зменшується.

Станом на перший квартал 2020 року кількість кредитних спілок становила 335 компаній, а ломбардів — 319 компаній.

На четвертому місці — страхові компанії, кількість яких у першому кварталі 2020 року становила 225 компаній.

Найменша кількість компаній характерна для недержавних пенсійних фондів і банків. У першому кварталі 2020 року банків кількість було 75, що на 117 банків менше, ніж 2015-го, а це означає скорочення їхньої кількості більше ніж удвічі. У першому кварталі 2020 року кількість недержавних пенсійних фондів

становила 63 компанії, що на дев'ять одиниць менше ніж 2015-го.

Можна прослідкувати, що за кількісним складом наявна закономірність до поступового зменшення присутності з роками в банків, кредитних спілок, страхових компаній, ломбардів, недержавних пенсійних фондів протягом усього досліджуваного періоду, лише кількість фінансових компаній із кожним роком збільшується.

Дослідивши динаміку кількості компаній на фінансовому ринку України, можна зробити висновок, що найбільшу частку займають кредитні спілки, фінансові компанії та ломбарди. Але такий висновок може бути хибним, оскільки роль певного виду компанії на ринку визначається не кількісним, а якісним показником, його обсягами діяльності на ринку (обсяг капіталу, активів).

Розглянемо динаміку обсягу активів фінансових компаній, страхових компаній, банків і кредитних установ (рис. 2). Активи недержавних пенсійних фондів і ломбардів при розгляді не були враховані, оскільки в порівнянні з іншими учасниками фінансового ринку України їхній обсяг є незначним.

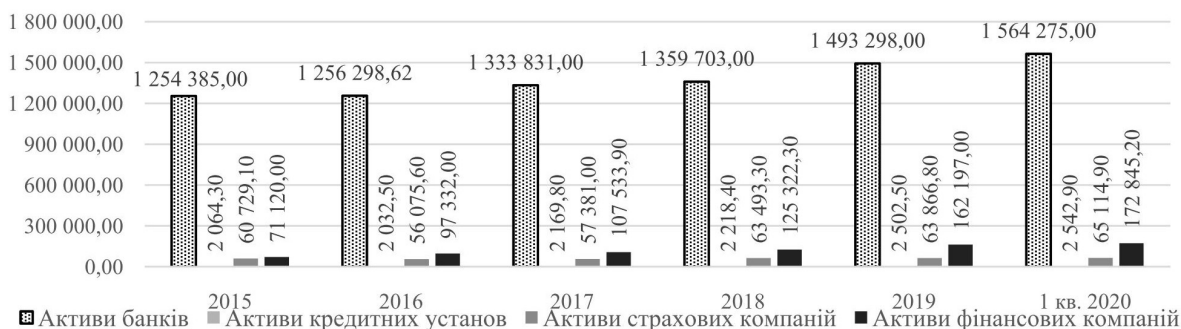

Рис. 2. Динаміка активів фінансових компаній, страхових компаній, банків і кредитних установ за 2015 рік — I квартал 2020-го, млн грн

Примітка. Побудовано за [1; 2].

Дані рис. 2 свідчать, що обсяг активів банківського сектору за аналізований період зростає, окрім 2016 року, який був кінцем періоду скорочення кількості банків, які працювали на ринку. Також за даними прослідковується, що банківські установи є головним лідером за обсягом активів у фінансовому секторі України, а це означає банкоцентричність фінансової системи України.

За 2015 рік — 1 квартал 2020-го обсяг активів банків зріс на 18,4 % і в першому кварталі 2020 року становив 1 564 275 млн грн.

Станом на I квартал 2020 року обсяг активів банків є більшим у порівнянні з активами страхових

компаній у 24 рази, активи фінансових компаній — у дев'ять разів, активи кредитних установ — у 615,2 раза.

Проаналізуємо обсяг капіталу фінансових компаній, страхових компаній, банків і кредитних установ (рис. 3).

Дані рис. 3 свідчать про значне переважання на фінансовому ринку України капіталу банківського сектору над капіталами інших компаній.

Збільшення капіталу банків розпочалося 2015 року в результаті підвищення вимог Національного банку до розміру регулятивного і статутного капіталів банків.

Рис. 3. Динаміка капіталу фінансових компаній, страхових компаній, банків і кредитних установ за 2015 рік — I квартал 2020-го, млн грн

Примітка. Побудовано за [1; 2].

Станом на I квартал 2020 року обсяг банківського капіталу був більшим від капіталу страхових компаній у 44,2 раза, капіталу кредитних установ у 462,5 раза і капіталу фінансових компаній у 16,7 раза.

Таке переважання капіталу та активів банків над капіталами та активами інших учасників фінансового ринку підтверджує банкоцентричність фінансового ринку України і підтверджує факт, що банки є найбільш важливими учасниками фінансового ринку України.

Розглянемо більш детально окремі сегменти фінансового ринку, а саме для аналізу було обрано три найбільш розвинуті сегменти фінансового сектору в Україні: банківський, фондовий і страховий.

Почнімо аналіз із банківського сегмента, оскільки він визначає ключові вектори розвитку фінансового ринку в країні. Проаналізувавши кількість діючих

банків в Україні за останні роки, слід відмітити, що кількість банків в Україні станом на кінець першого кварталу 2020 року більш як удвічі менша, ніж на початку 2016-го, що відбулось так в основному за рахунок скорочення банків із вітчизняним капіталом (див. рис. 1).

Дослідивши дані Національного банку України щодо активів комерційних банків, варто відмітити, що станом на 01.01.2016 вони становили 1 254 385 млн грн і почали зростати, тому станом на 01.01.2020 становили 1 564 275 млн грн.

Дані табл. 1 свідчать, що активи банківських установ за 2015 рік — I квартал 2020-го зросли на 24,7 %; таке зростання обсягу активів є позитивною тенденцією, хоча кількість банків за досліджуваний період, навпаки, зменшилась на 35,9 % (із 117-ти банків 2015 року до 75 банків на кінець 2019-го і початок 2020 року).

Таблиця 1

Динаміка основних показників розвитку банківського сектору за 2015 рік — I квартал 2020-го

Рік	Активи банків, млн грн	Пасиви банків, млн грн	Кількість діючих банків, шт.	Кредити надані клієнтам, млн грн	Кошти клієнтів, млн грн
2015	1 254 385,24	1 254 385,24	117	1 009 768,29	751 179,00
2016	1 256 298,62	1 256 298,62	96	1 005 923,05	849 879,00
2017	1 333 831,00	1 333 831,00	82	1 036 745,00	904 962,00
2018	1 359 703,00	1 359 703,00	77	1 118 860,00	938 618,00
2019	1 493 298,00	1 493 298,00	75	1 033 430,00	1 077 157,00
I кв. 2020	1 564 275,00	1 564 275,00	75	1 108 052,00	1 154 805,00
Відхилення	24,70	24,70	-35,90	9,73	53,73

З показників розвитку банківського сектору прослідковується позитивна тенденція до збільшення коштів, залучених банками від населення та юридичних осіб після закінчення банківської кризи 2014 року в розмірі 53,73 %. Крім того, відбулося зростання обсягу наданих кредитів — на 9,73 %, що також є свідченням поступового розширення кредитної діяльності банківських установ і додатковим підтвердженням економічного зростання у країні. Таким чином, за аналізований період банківський сектор зазнав динамічного розвитку і суттєвого очищення його складу.

Згідно з даними табл. 2 можна зробити висновок про динамічний розвиток страхового ринку України. Так, кількість укладених договорів обов'язкового страхування від нещасних випадків у 2015—2019 рр. збільшилась на 26,4 %.

Динаміка кількості укладених договорів інших, ніж обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі зі страхувальниками — фізичними особами збільшилась на 1,8 %.

Мінімальне значення кількості укладених договорів спостерігалася 2016 року, що було спричинено

кризою 2014—2015 рр., та внаслідок зменшення плато-спроможного попиту на послуги страхування. Почи-

наючи з 2017 року, страховий ринок почав відновлюватись і кількість договорів поступово зростає.

Таблиця 2

Основні показники розвитку страхового ринку України у 2015—2019 рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019	Темпи приросту, %				
						2015 / 2014	2016 / 2015	2017 / 2016	2018 / 2017	2019 / 2018
Валові страхові премії, млрд грн	29,74	35,17	43,43	49,37	53,00	11,10	18,30	23,50	13,70	7,40
Валові страхові виплати, млрд грн	8,10	8,84	10,54	12,86	14,34	59,90	9,10	19,20	22,10	11,50
Рівень валових виплат, %	27,20	25,10	24,30	26,10	27,10	-	-	-	-	-
Обсяг сформованих страхових резервів, млрд грн	18,38	20,94	22,86	26,98	29,56	16,10	13,90	9,20	18	9,60
Загальні активи страховиків, млрд грн	60,73	56,08	57,38	63,49	63,87	-13,60	-7,70	2,30	10,70	0,60
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	109,11	61,27	70,66	77,50	80,27	203,30	-43,8	15,30	9,70	3,60
- зі страхувальниками — фізичними особами, млрд грн	106,32	42,53	66,92	72,46	73,44	225,10	-60	57,30	8,30	1,40
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті, млрд грн	93,32	118,20	114,82	123,58	116,65	-5,50	26,70	-2,90	7,60	-5,60

Джерело. [2].

Обсяги перестрахування (валові страхові премії, що отримують перестраховики) також зростають: за досліджуваній період на 78,3 %. При цьому виплати, що здійснюють перестраховики, зростають меншими темпами, ніж премії, — 77 % за досліджуваній період, що свідчить про більшу прибутковості діяльності перестраховиків.

Позитивною тенденцією є збільшення страхових резервів на 60,85 % та активів страхових компаній на 13,9 % за 2015—2019 рр.

Отже, страховий ринок постраждав від впливом кризи 2014—2015 рр., однак згідно з ключовими показниками, починаючи з 2016 року, ринок почав відновлювати свою діяльність.

Ще одним ключовим сегментом фінансового ринку є фондовий ринок України. Так, 2020 року він був представлений 10 біржами, найактивніші з яких: ПАТ «Фондова біржа «ПЕРСПЕКТИВА», ПАТ «Фондова біржа ПФТС», ПАТ «Фондова біржа «ІННЕКС», ПАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» і ПАТ «Українська біржа».

За даними офіційного сайту біржі ПФТС, значення головного фондового показника України — Індексу фондового ринку (Індекс ПФТС) за останні п'ять років становило: 2015 року 240,7 пункту; 2016 р. — 262,2; 2017 р. — 310,5; 2018 р. — 562,9; 2019 р. — 509,6 [3]. На основі даних біржі можна зробити висновки, що найбільша активізація торгів спостерігалася 2018 року, а мінімальне значення — 2015-го, що було пов'язано з кризовими явищами в економіці України 2014—2015 рр. Загалом, значення індексу фондового ринку свідчить про незначний обсяг торгів і слабкий розвиток фондового ринку, але можна відмітити позитивну тенденцію щодо приросту індексу ПФТС.

Як бачимо з табл. 3, обсяги біржових контрактів із цінними паперами протягом 2015—2019 рр. спадали до 2017 року, лише в наступних роках тенденція змінилась на висхідну. Подальші темпи росту біржових контрактів значно перевищують темпи росту ВВП країни, а це вказує на те, що в післякризовий період операції фондового ринку мали переважно спекулятивний характер.

Таблиця 3

Обсяг біржових контрактів із цінними паперами та їхня структура за організаторами торгів за 2015—2019 рр.

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
ПФТС	591,29	93 719,20	64 337,74	112 518,17	114 672,71
% до підс.	0,10	16,37	11,24	19,66	20,03
Перспектива	220 332,17	136 057,62	127 410,01	127 325,00	186 363,24

Закінчення табл. 3

Показник	Рік				
	2015	2016	2017	2018	2019
% до підс.	38,49	23,77	22,26	22,24	32,56
Українська біржа	6 692,36	3 531,20	13 412,22	20 987,86	3 840,19
% до підс.	1,17	0,62	2,34	3,67	0,67
УМВБ	118,67	21,71	0,00	34,95	4,36
% до підс.	0,02	0,00	0,00	0,01	0,00
ІННЕКС	5,09	1,98	145,43	0,49	0,00
% до підс.	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
Інші	344 676,43	2 073,43	482,11	0,00	0,00
% до підс.	60,21	0,36	0,08	0,00	0,00
Усього	572 416,01	235 405,14	205 787,51	260 866,47	304 880,50
Темп росту, %	100,00	41,12	35,95	45,57	53,26

Джерело. [6].

З даних рис. 4 можна зробити висновок, що з 2015 і до 2017 рр. спостерігалось стрімке скорочення ринку — на 1 703,98 млрд грн і поступове нарощення обсягу торгів на ринку цінних паперів після 2017 року. Таке явище пов'язано з тим, що в той період НКФПФР розпочала очищення фондового ринку і підвищення прозорості біржового сегмента за цей рахунок. Було імплементовано нові вимоги на фондових

біржах до лістингу цінних паперів, що відповідають європейським стандартам і сприятимуть використанню лише якісних цінних паперів, а це відповідає вимогам лістингу. Завдяки очищенню ринку цінних паперів відбулося скорочення обсягу торгів на ньому і дало позитивні результати, оскільки якість активів, якими торгують на ринку, відчутно підвищилась.

Рис. 4. Динаміка показників обсягу торгів на ринку цінних паперів та обсягу зареєстрованих Комісією випусків цінних паперів за 2015—2019 рр., млрд грн

Примітка. Побудовано за [6].

Також 2017 року суттєвому зменшенню обсягу торгів на ринку цінних паперів сприяло ще й те, що депозитні сертифікати НБУ більше не враховувалися в розрахунках обсягу торгів. Такі зміни відбулися відповідно до Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи.

Отже, обсяг випусків цінних паперів в Україні за 2015—2019 рр. є нестабільним і невисоким. Після кризи 2014 року спостерігаємо поступове відновлення обсягу випуску цінних паперів. Хоча операції на фондовому ринку активізувались, обсяг випуску цінних паперів 2018 року зменшився і досяг свого мінімуму

за досліджуваний період — 60,34 млрд грн, однак відкоригувався наступного року.

Фактором, що вплинув на скорочення обсягу торгів акціями 2017 року, стало ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах» [4], керуючись яким, акціонери — тримачі домінуючих контрольних пакетів акцій (95 % і більше) можуть проводити процедури squeeze-out щодо примусового викупу акцій у міноритаріїв, що надає переваги для власників домінуючих контрольних пакетів акцій. Факторами, що спричинили скорочення обсягу торгів акціями

2018 року, стало скорочення пропозиції акцій на ринку, що спричинило скорочення торгів на ринку через проведення процедури squeeze-out. Також вплив на скорочення пропозиції акцій на ринку мало ухвалення в листопаді 2017 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів» [5].

Таке полегшення процедур переходу від публічного до приватного акціонерного товариства і зміни до допущення до торгів на фондовій біржі публічних акціонерних товариств мало негативний вплив на пропозицію акцій на фондовому ринку, що також призвело до скорочення обсягу торгів на ньому.

У 2018 та 2019 роках, згідно з даними НКЦПФР, темп приросту обсягу торгів на ринку становив 26 і 31,75 % відповідно, що пов'язано із стабілізацією економіки країни. Важливим індикатором розвитку фондового ринку також є співвідношення торгів на

ринку цінних паперів з обсягом ВВП. В Україні з 2016 до 2019 рр. спостерігалась тенденція до збільшення обсягу ВВП щодо обсягу торгів на ринку цінних паперів України.

Так, 2019 року співвідношення торгів на ринку цінних паперів до обсягу ВВП становило 19,6 %, що є вкрай низьким показником. За даними НКЦПФР, серед фінансових інструментів на ринку цінних паперів найбільший обсяг торгів за останні три роки припадав на операції з ОВДП. А 2019 року обсяг торгів ОВДП становив 80,98 % [6].

Також дані *рис. 5* свідчать про стрімке падіння показника капіталізації ринку акцій України в аналізованому періоді. Таке різке зменшення показників є результатом рішення НКЦПФР від 06.08.2015 № 1217 «Про зміни до Положення про функціонування фондових бірж» [7], відповідно до якого з початку 2016 року суттєво підвищилися лістингові вимоги до цінних паперів.

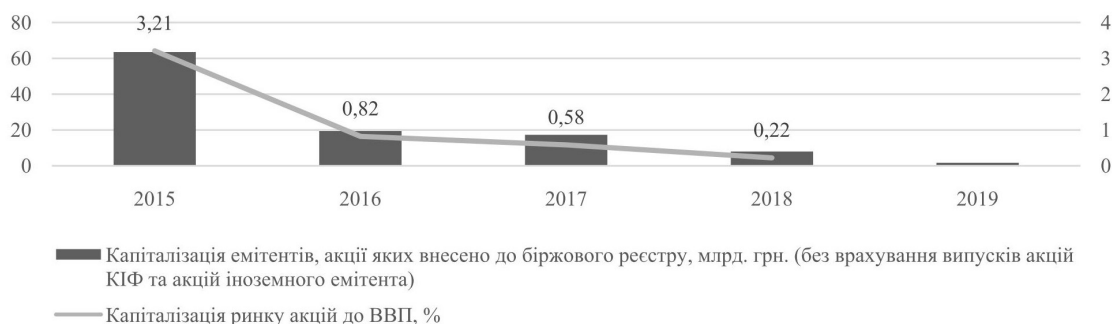

Рис. 5. Динаміка капіталізації ринку акцій (абсолютне значення і % від ВВП) за 2015—2019 рр.

Примітка. Побудовано за [6].

Проаналізувавши стан фондового ринку України, можна підсумувати, що ринок досі характеризується недостатнім розвитком, тому функції ефективного залучення капіталу для емітентів як класичної функції фондового ринку не може виконувати належним чином.

Висновки. Отже, провівши аналіз сучасного стану фінансового сектору економіки України, дійшли висновку, що загальний рівень розвитку фінансового ринку залишається досить низьким і повільним, досі найрозвинутішою складовою ринку залишаються комерційні банки. Чинниками, що досі негативно впливають на рівень розвитку фінансового ринку, є асиметрія за масштабами фінансового потенціалу між регіонами, концентрація фінансової інституційної інфраструктури, низький ступінь інвестиційної привабливості.

Таким чином, фінансовий ринок України все ще недостатньою мірою забезпечує ефективний перерозподіл фінансових ресурсів і потребує подальшого

впровадження дій щодо його розвитку для розв'язання всіх його проблем.

Фінансовому секторові України для пристосування до загальносвітовим тенденціям розвитку потрібно подолати проблеми економічної та політичної нестабільності у країні, що перешкоджають нормальному функціонуванню ринку і спричиняють зниження рівня довіри користувачів, забезпечити ефективний перерозподіл фінансових ресурсів, провести структурні реформ для поліпшення бізнес-клімату в країні після криз і залучати інвестицій для підвищення національної конкурентоспроможності на світовому ринку фінансових послуг.

Особливу увагу у формуванні досконалого вітчизняного фінансового ринку слід приділити фінансовим та економічним реформам, що сприятимуть відновленню довіри до фінансового ринку і спростить доступ до ринків капіталів для державного і приватного секторів, а це зробить Україну привабливим об'єктом для інвестицій.

Список використаної літератури

1. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL : <https://bank.gov.ua>.
2. Офіційне Інтернет-представництво Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL : <https://www.nfp.gov.ua>.
3. Індеси акцій. Параметри ЦП — Індекс ПФТС. Офіційне Інтернет-представництво ФБ «ПФТС». URL : <http://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах : Закон України від 23.03.2017 № 1983-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 25. URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1983-19>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення ведення бізнесу та залучення інвестицій емітентами цінних паперів : Закон України від 16.11.2017 № 2210-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 6—7. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-19>.
6. Офіційне Інтернет-представництво Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL : <https://www.nssmc.gov.ua>.
7. Положення про функціонування фондових бірж : Рішення НКЦПФР від 22.11.2012 № 1688. *Законодавство України*. 2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0324-18>.

References

1. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n. d.). *Ofitsiine Internet-predstavnytstvo [Official Internet representation]*. Retrieved from <https://bank.gov.ua> [in Ukrainian].
2. Natsionalna komisiiia, shcho zdiisniuie derzhavne rehuliuvannia u sferi rynkiv finansovykh posluh (n. d.). *Ofitsiine Internet-predstavnytstvo [Official Internet representation]*. Retrieved from <https://www.nfp.gov.ua>. [in Ukrainian].
3. Ofitsiine Internet-predstavnytstvo FB «PFTS». (n. d.). *Indeksy aksii. Parametry TsP — Indeks PFTS [Stock indices. CPU parameters — PFTS Index]*. Retrieved from <http://pfts.ua/trade-info/indexes/shares-indexes> [in Ukrainian].
4. Verkhovna Rada Ukrainy. (2017). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pidvyshchennia rivnia korporativnoho upravlinnia v aktsionernykh tovarystvakh: Zakon Ukrainy vid 23.03.2017 № 1983-VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine to increase the level of corporate governance in joint stock companies: Law of Ukraine of March 23, 2017 № 1983-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 25. Retrieved from <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1983-19> [in Ukrainian].
5. Verkhovna Rada Ukrainy. (2018). Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo sproshchennia vedennia biznesu ta zaluchennia investytsii emitentamy tsinnykh paperiv: Zakon Ukrainy vid 16.11.2017 № 2210-VIII [On amendments to some legislative acts of Ukraine on simplification of doing business and attraction of investments by issuers of securities: Law of Ukraine of 16.11.2017 № 2210-VIII]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 6—7. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-19> [in Ukrainian].
6. Natsionalna komisiiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku. (n. d.). *Ofitsiine Internet-predstavnytstvo [Official Internet representation]*. Retrieved from <https://www.nssmc.gov.ua> [in Ukrainian].
7. NKTsPFR. (2012). Polozhennia pro funktsionuvannia fondovykh birzh: Rishennia vid 22.11.2012 № 1688 [Regulations on the functioning of stock exchanges: Decision dated 22.11.2012 № 1688]. *Zakonodavstvo Ukrainy — Legislation of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0324-18> [in Ukrainian].